

LIETUVOS SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO TARYBA

LIETUVOS SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO TARYBOS VALDYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2017 m. birželio 27 d. Nr. 8

Vilnius

Posėdis įvyko 2017 m. birželio 27 dieną.

Posėdžio pirmininkė – Dalia Matukienė (Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos (toliau – Taryba) pirmininkė).

Posėdžio sekretorė – Nijolė Bujauskienė (Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos Pramonės ir prekybos departamento Smulkiojo ir vidutinio verslo politikos skyriaus vyr. specialistė).

Dalyvavo:

Zita Sorokienė (Lietuvos smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacija);

Nijolė Uinskienė (Lietuvos nacionalinio verslo konfederacija);

Jonas Katinas (Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmai);

Aldas Kikutis (Lietuvos žaislų ir suvenyrų asociacija);

Saulius Žilinskas (Lietuvos informacijos verslo asociacija);

Raimundas Beinortas (asociacija „Lietuvos mediena“);

Ieva Valeškaitė (Lietuvos laisvosios rinkos institutas);

Danas Arlauskas (Lietuvos darbdavių konfederacija);

Mindaugas Sinkevičius (SODRA);

Julita Varanauskienė (SODRA);

Vilma Vildžiūnaitė (Lietuvos Respublikos finansų ministerija);

Audronė Miknevičienė (Lietuvos Respublikos finansų ministerija);

Žilvinas Žilėnas (Lietuvos laisvosios rinkos institutas).

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl verslo liudijimų ir individualios veiklos klausimų.
2. Dėl SODROS įmokų konsolidavimo.
3. Išvadų dėl pateiktų teisės aktų klausimai.
4. Kiti klausimai.

1. SVARSTYTA. Verslo liudijimai ir individualios veiklos klausimai.

Klausimą pristatė Tarybos narė Z. Sorokienė. Pranešėja informavo, kad Finansų ministerijos sudarytoje darbo grupėje smulkiojo verslo individualios veiklos problemoms ir mokestiniams klausimams nagrinėti šie klausimai buvo svarstomi, sprendimai nebuvo priimti, buvo apsispręsta, kad darbo grupės dalyviai pateiks savo siūlymus raštu, be kitų institucijų, ir Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos valdybai (toliau – LSVVTV).

Tarybos narė Zita Sorokienė posėdžio dalyviams pateikė Finansų ministerijos parengtą apžvalgą, kurioje nurodoma, kad individualios veiklos pajamų apmokestinimo principai sudaro prielaidas netolygiam mokesčių naštos pasiskirstymui, pvz., 2015 m. lengvatiniu 5 proc. tarifu naudojami ir gyventojai, kurių metinės apmokestinamosios pajamos (pelnas) viršijo 300 tūks. eurų.

Mokesčių bazę siaurina įvairios mokesčių lengvatos, dėl kurių valstybės biudžetas netenka ženklios dalies pajamų, todėl būtina įvertinti, ar visos taikomos lengvatos yra efektyvios ir pasiekia joms keliamus tikslus. Pagal galiojančias Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatas bendras 15 proc. tarifas taikomas laisvųjų profesijų atstovų gaunamam pelniui (pvz., gydytojų, teisininkų, buhalterių, turto vertintojų, mokytojų, lektorių, architektų, inžinierių, programuotojų, dizainerių, žurnalistų ir kt.); kitos individualios veiklos (pvz., prekybos, gamybos ir kt.) pajamos ir labai didelės pajamos apmokestinamos taikant sumažintą 5 proc. tarifą. Šiuo metu apie 40 tūkst. (69 proc.) individualią veiklą vykdančių gyventojų pelnas apmokestinamas taikant 5 proc. GPM tarifą. Dalies šių gyventojų pelnas viršija 1 mln. eurų. Likusiems 18 tūkst. (apie 31 proc.) individualią veiklą vykdančių asmenų taikomas 15 proc. tarifas. Iš viso individualią veiklą vykdančių asmenų skaičius 58 tūkst. (15 proc. GPM mokesčių skaičius 18 tūkst. asmenų, 5 proc. GPM tarifą mokesčių skaičius 40 tūkst. asmenų). Fiksuotas pajamų mokestis įsigyjant verslo liudijimą mokamas verčiantis veiklomis, įtrauktomis į patvirtintą sąrašą, o jo dydį nustato savivaldybės. Savarankiškai dirbantys asmenys socialinio draudimo įmokų mokėjimo prasme yra nevienodoje mokestinėje padėtyje: individualių įmonių savininkai ir mažųjų bendrijų nariai, tikrųjų ir komanditinių bendrijų tikrieji nariai moka įmokas nuo pasiimamų sumų, ne mažesnių nei MMA. Vykdantys individualią veiklą asmenys moka įmokas nuo pusės, o ūkininkai – nuo visų deklaruotų pajamų. Esamos padėties trūkumai: netolygus mokesčių naštos paskirstymas priklausomai nuo profesinės veiklos rūšies (dėl to net ir didelį pelną gaunantys gyventojai apmokestinami taikant sumažintą 5 proc. tarifą bei atvirkščiai – tam tikrų profesijų atstovai, net uždirbdami nedidelį pelną, moka 15 proc. GPM); nuolat kylantys ginčai dėl veiklos priskyrimo laisvųjų profesijų veiklai; veiklų, vykdomų pagal verslo liudijimus, sąrašas apima rizikingas pajamų neapskaitymo aspektu veiklos rūšis; ribojamos savivaldybių teisės savarankiškai nustatyti tarifus mokesčio, kuris įskaitomas į jų biudžetus; įvairios kategorijos nėra pagrįstos ir socialiai teisingos.

Posėdžio dalyviai diskutavo apie teisinių verslo formų įtaką verslumo galimybėms, paramą verslui, visuotinį mokesčio deklaravimą, solidarumo principą, konkurenciją ir esamą smulkiojo ir vidutinio verslo situaciją šalyje.

Finansų ministerijos atstovė V. Vildžiūnaitė pateikė tokius skaičius: šiuo metu fiksuotą pajamų mokestį per metus moka apie 23 tūkst. statybos srities veiklos verslo liudijimą įsigijusių gyventojų. Fiksuotą pajamų mokestį per metus moka apie 5 tūkst. gyventojų, įsigijusių automobilių remonto srities verslo liudijimą. Per metus statybos veiklos liudijimą įsigijęs vienas gyventojas vidutiniškai sumoka apie 60 eurų pajamų mokesčio (t. y. apie 5 eurus per mėnesį), automobilių remonto srityje atitinkamai 120 eurų per metus (apie 10 eurų per mėnesį).

Pranešėja pristatė Finansų ministerijos pasiūlymus: 1) nustatyti, kad individualios veiklos apmokestinimas priklauso nuo per metus gaunamo pelno dydžio (o ne nuo profesinės veiklos rūšies). Tuo tikslu siūloma individualios veiklos apmokestinimo lygį reguliuoti mažinant patį apskaičiuotą gyventojų pajamų mokestį (taikant mokestinį kreditą), kad individualios veiklos pelnas, neviršijantis 10 000 eurų per metus, faktiškai būtų apmokestinamas 5 procentais ir palaipsniui pasiektų 15 proc. apmokestinimą – iki 30 000 eurų per metus; 2) peržiūrėti verslo liudijimų veiklos rūšių sąrašą (statybos darbų, automobilių remonto ir kt.), atsižvelgiant į šešėlio riziką, ir naikinti įsigyjant verslo liudijimą sumokamo fiksuoto pajamų mokesčio žemutinę ribą (648 eurai per metus, vykdam veiklą visos Lietuvos teritorijoje); palikti visas fiksuoto mokesčio dydžio nustatymo teises savivaldybėms, taip siekiant didinti savivaldybių finansinį savarankiškumą; 3) suvienodinti socialinio draudimo įmokas visoms savarankiškai dirbančių asmenų kategorijoms – nustatyti, kad šie asmenys moka socialinio draudimo įmokas nuo pusės gautų mokestinių pajamų, o socialinio draudimo įmokų viršutinė riba visiems vienoda – 28 VDU per metus.

Svarstant klausimą dėl Finansų ministerijos siūlymo siaurinti veiklų pagal verslo liudijimą sąrašą, t. y. naikinti galimybę statybos ir automobilių remonto veikla užsiimti pagal verslo liudijimus, posėdžio dalyvių nuomonės išsiskyrė. Kaip svarbiausi argumentai, kodėl nereikėtų siaurinti veiklų pagal verslo liudijimą, buvo įvardyta tai, kad ženkliai sumažės konkurencija tarp šių veiklų vykdančių verslo subjektų ir padidės paslaugų kainos; šiomis veiklomis užsiimantys asmenys apsispręs dirbti nelegaliai – trauktis į šešėlį, dar labiau padidės emigracija, ženkliai sumažės verslumo galimybių. Kaip viena iš priemonių, kad veiklos atlikėjai metinėje veiklos deklaracijoje kuo sąžiningiau nurodytų pajamas, buvo paminėta verslo priežiūros institucijų atliekama aptariamą veiklą vykdančiųjų kontrolė.

Lietuvos laisvosios rinkos instituto (toliau – LLRI) prezidentas Ž. Šilėnas teigė, kad verslo liudijimai yra patraukli veiklos forma, leidžianti ištraukti žmones iš šešėlio – jiems yra paprasčiausia legalizuoti savo veiklą būtent turint verslo liudijimą. Jis taip pat atkreipė dėmesį, kad verslumas turėtų būti skatinamas: žmonės savo verslą pradeda būtent nuo tokių veiklos formų kaip verslo liudijimai – retas kuris iškart atidaro uždarają akcinę bendrovę. Taip pat svarbu yra nemanipuliuoti persikirstymo ir socialinio teisingumo idėjomis – juk už MMA dirbantys žmonės jau dabar sumoka labai mažai GPM, o padidinus NPD iki MMA, GPM išvis nemokės, bet apie tai niekas nekalba. Taigi šiuo atveju irgi galima klausti, ar tokia situacija nėra iškreipta. Mokesčių našta turėtų būti socialiai teisinga.

Dauguma posėdžio dalyvių išsakė nuomonę, kad verslo rūšių pagal verslo liudijimus sąrašo siaurinti nereikia.

Svarstant klausimus dėl individualios veiklos apmokestinimo proporcingai gaunamam pelnui, bet ne veiklos rūšiai, ir visų savarankiškai dirbančiųjų kategorijų socialinio draudimo įmokų suvienodinimo, posėdžio dalyvių nuomonės beveik nesisiskyrė nuo Finansų ministerijos atstovų nuomonės. Posėdžio dalyviai diskutavo apie tai, kad, pasiekus tam tikrą apyvartos ir (ar) pelno ribą, reikėtų pereiti į aukštesnę verslo organizavimo teisinę formą, pvz.: steigti individualią įmonę, mažąją bendriją, uždarają akcinę bendrovę ir kt. Posėdžio pirmininkė Dalia Matukienė šios veiklos ribojimą įvardijo kaip „Verslo laiptų“ projekto parengimo ir įgyvendinimo tikslą, siekiant Lietuvoje plėtoti SVV.

Kalbėjo: D. Matukienė, Z. Sorokienė, S. Žilinskas, N. Uinskienė, A. Kikutis, R. Beinortas, D. Čibirienė, D. Arlauskas, J. Katinas.

NUTARTA:

1. Nepritarti mokesčių ir socialinės sistemos tobulinimo konsultaciniame dokumente pateiktam siūlymui siaurinti veiklų pagal verslo liudijimą sąrašą – išbraukti statybos, automobilių remonto ir kt. veiklas.

2. Pritarti mokesčių ir socialinės sistemos tobulinimo konsultaciniame dokumente pateiktam siūlymui naikinti fiksuoto pajamų mokesčio žemutinę ribą (648 eurai per metus, vykdant veiklą pagal verslo liudijimą visos Lietuvos teritorijoje).

3. Pritarti mokesčių ir socialinės sistemos tobulinimo konsultaciniame dokumente pateiktam siūlymui, kad individualios veiklos (pagal pažymą) laisvųjų profesijų apmokestinimas GPM 5 ar 15 proc. tarifu būtų priklausomas (skaičiuojamas pagal VMI parengtą lentelę) nuo per metus gaunamo pelno, bet ne nuo profesinės veiklos rūšies.

4. Pritarti visų savarankiškos veiklos kategorijų asmenų socialinio draudimo įmokų ir sąlygų suvienodinimui.

5. Siūlyti riboti individualią veiklą iki 300 000 tūkstančių metinės apyvartos.

Nutarta vienbalsiai.

2. SVARSTYTA. SODROS įmokų konsolidavimas.

Tarybos pirmininkė D. Matukienė informavo, kad yra gautas LLRI pasiūlymas. Klausimą pristatė LLRI atstovė Ieva Valeškaitė. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengtoje Lietuvos stabilumo 2017 metų programoje tarp mokesčių srities pokyčių tobulinant mokesčių struktūrą ir optimizuojant mokesčių bazę numatoma: konsoliduoti darbdavio ir darbuotojo socialinio draudimo įmokas ir perkelti jas darbuotojui, bazinę pensiją užtikrinančią socialinio draudimo įmokos dalį sujungti su gyventojų pajamų mokesčiu, padidinti GPM tarifą pajamoms, susijusioms su darbo santykiais, nuo 15 iki 21 proc., atitinkamai mažinti socialinio draudimo įmokos tarifą. LLRI pritaria, kad tiek darbuotojo, tiek darbdavio mokami mokesčiai yra privaloma ir neatskiriama darbo vietos kaštų (atlyginimo) dalis ir šių įmokų sujungimas leistų padidinti mokesčių sistemos skaidrumą ir paskatas mokėti mokesčius. Bet LLRI atkreipia dėmesį, kad pateikiamas mokesčių sujungimo modelis gali turėti nenumatytų pasekmių, tokių kaip mokesčių padidinimas ne su darbo santykiais susijusioms pajamoms, sudėtingesnė mokesčių sistema, kurių išvengti leistų alternatyvus pasiūlymas sujungti darbdavio ir darbuotojo SODROS įmokas perkėlus bazinės pensijos mokėjimą į valstybės biudžetą, bet nedidinant nominalaus GPM tarifo. LLRI siūlo: 1) konsoliduoti darbdavio ir darbuotojo socialinio draudimo įmokas ir perkelti jas darbuotojui; 2) darbo užmokestį su mokesčiais padidinti suma, lygia buvusioms darbdavio SODROS įmokoms; 3) padidinus darbo užmokestį su mokesčiais atitinkamai mažinti socialinio draudimo įmokos tarifą (bendrą tarifą mažinti nuo 40,18 proc. iki 27,4 proc.), didinti NPD (iki 406 eur); 4) dalį (53 proc.) bazinę pensiją užtikrinančios socialinio draudimo įmokos dalies sujungti su gyventojų pajamų mokesčiu (išlaikyti 15 proc. GPM tarifą); 5) likusią dalį bazinės pensijos kompensavimui būtinių lėšų užtikrinti per SODROS skolos grąžinimą valstybės biudžetui.

Kalbėjo: D. Matukienė, Z. Sorokienė, N. Uinskienė, R. Beinortas, A. Kikutis, M. Sinkevičius.

NUTARTA:

Pritarti LLRI pateiktiems pasiūlymams.

Nutarta vienbalsiai.

3. SVARSTYTA. Išvadų dėl teisės aktų pateikimas.

D. Matukienė informavo, kad yra gautas įstatymų, dėl kurių reikia pateikti išvadas, paketas:

Nr. 17-7339 Dėl Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo Nr. VIII-1370 pakeitimo įstatymo projekto ir su juo susijusių įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui;

Nr. 17-7340 Mokėjimų įstatymo Nr. VIII-1370 pakeitimo įstatymo projektas;

Nr. 17-7341 Mokėjimo įstaigų įstatymo Nr. XI-549 pakeitimo įstatymo projektas;

Nr. 17-7342 Elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo Nr. XI-1868 pakeitimo įstatymo projektas;

Nr. 17-7343 Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 1 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projektas;

Nr. 17-7344 Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 1 priedo pakeitimo įstatymo projektas;

Nr. 17-7345 Finansų įstaigų įstatymo Nr. IX-1068 2, 18 ir 44 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas;

Nr. 17-7346 Bankų įstatymo Nr. IX-2085 56, 72 ir 77 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;

Nr. 17-7348 Centrinų kredito unijų įstatymo Nr. VIII-1682 40, 54 ir 60 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;

Nr. 17-7349 Kredito unijų įstatymo Nr. I-796 49, 60 ir 66 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas.

Pagal 2017 m. sausio 12 d. Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymą Nr. XIII-192 (toliau – Įstatymas), Tarybai atliekant šio Įstatymo 3 dalies 3 punkte nurodytą

funkciją, Ūkio ministerijos ir jai pavaldžių institucijų darbuotojai pagal kompetenciją teikia informaciją ir atlieka smulkiojo ir vidutinio verslo veiklą reguliuojančių teisės aktų ar jų projektų analizę ir teikia išvadas dėl teisės aktų poveikio smulkiajam ir vidutiniam verslui.

Taryba neturi teisininkų ir visų sričių specialistų. Įstatymu įtvirtinta prievolė Ūkio ministerijai aptarnauti Tarybą, todėl reikalinga Ūkio ministerijos specialistų tarnybinė pagalba.

NUTARTA:

Prašyti Ūkio ministerijos pateikti nuomonę dėl minėtų Įstatymų projektų apie poveikį verslo aplinkai.

Nutarta vienbalsiai.

4. Kiti klausimai.

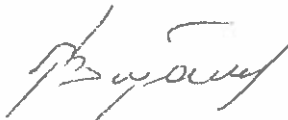
Posėdžio dalyviai aptarė rengiamo memorandumo nuostatas, taip pat ūkio ministro įsakymo dėl Tarybos techninio, ūkinio ir ekspertinio aptarnavimo projektą. Tarybos pirmininkė įpareigota susitikti su ūkio ministru ir aptarti memorandumo suderinimo tarp Ūkio ministerijos ir Tarybos bei ūkio ministro įsakymo dėl Tarybos techninio, ūkinio ir ekspertinio aptarnavimo projektą.

Tarybos pirmininkė

Dalia Matukienė

Posėdžio sekretorė

Nijolė Bujauskienė